

Република Србија
Тужилаштво за ратне злочине

**ЗАВРШНА РЕЧ ТУЖИЛАШТВА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
У ПРЕДМЕТУ "БРАЋА БИТИЋИ (ПОПОВИЋ И СТОЈАНОВИЋ)"**

16. Септембар 2009.

На основу изведених доказа у истрази и на главном претресу, несумњиво је утврђено чињенично стање које сам представио у прецизираној оптужници.

Утврђено је да су оштећене Аргона, Илија и Мехмета Битићи од чувара затвора из Окружног затвора у Прокупљу преузели припадници Посебних јединица полиције и одвезли их у Вежбовни камп у Петровом Селу где су их затворили у један приручни магацин.

Прецизније, браћу Битићи, по налогу руководне структуре МУП-а Републике Србије, начелника ОУП Прокупље и управника затвора у Прокупљу, радници затвора – руководилац смене и двојица стражара задржавају до одласка „екипе“ - припадника Посебних јединица полиције.

Уместо да оштећене отпусте из Окружног затвора у Прокупљу и депортују ван граница тадашње СРЈ, по пресуди суда из Куршумлије и на основу Решења МУП-а Републике Србије под бројем 26-1-3/99 од 05.07.1999.године, службена лица Окружног затвора у Прокупљу, непоштујући притом ни пресуду суда ни своје сопствено решење , предају оштећене припадницима ПЈП, које одређује оптужени Поповић Сретен и којима издаје службени налог да браћу Битићи из затвора у Прокупљу превезу до кампа за обуку ПЈП, који се налази у Петровом селу, 250 км удаљеном од Прокупља, све то по налогу генерала Властимира Ђорђевића, тадашњег Начелника ресора Јавне безбедности у Министарству унутрашњих послова Републике Србије.

Оптужени Стојановић Милош, као вођа тима, по наредби свог командира оптуженог Поповић Сретена, одређује Николић Александра и Стаменковић Дејана, припаднике његове јединице, да му помогну у извршењу примљеног задатка, што ови, не одбијајући наредбу, и прихватају.

Њих тројица одлазе у Окружни затвор, лишавају слободе оштећене у просторијама Окружног затвора или непосредно испред затворске капије - што у конкретном случају није ни битно, везане службеним лисицама, са рукама на леђима, приморавају их да уђу у полицијско службено возило цип Мицубиши Пајеро беле боје, којим управља за сада још неидентификовани полицајац - возач, а потом, пратећи овај цип, у службеном возилу марке „Голф“, којим управља Стојановић Милош, стижу у вежбовни камп и предају оштећене свом командиру Поповић Сретену.

Службени цип Мицубиши Пајеро, беле боје, паркиран у кругу Кампа за обуку, видео је сведок Филопов Драган, на дан 08.07.1999, када је стигао на обуку. Идентитет возача скрива најмање 100 људи - припадника МУП-а Републике Србије, саслушаних у овом поступку.

Неспорно је да су оптужени Поповић Сретен и Стојановић Милош сместили оштећене у приручни магацин, и за њима затворили и закључали метална врата са решеткама у горњем делу врата и ту их држали затворене извесно време.

Према стању у списима, оптужени Поповић Сретен је извршио примопредају браће Битићи које је држао затворене, за сада неидентификованим припадницима полиције, усред једне ноћи, око 23 часа, када су ови дошли у камп службеним возилом - ципом тамне боје, са полицијским таблицама.

Оштећени су везаних руку били приморани да уђу у то возило, којим су их, за сада неидентификовани полицајци, одвезли ван Кампа у правцу места где се налазе масовне гробнице, удаљено на свега 300-500.метара од Кампа.

На том месту су похрањени посмртни остаци лица убијених на Косову и Метохији, довежених камионом којим је управљао Божићар Протић, припадник полиције, саслушан на главном претресу у својству сведока.

Неколико година касније, 14.06.2001.године, пронађени су посмртни остаци оштећених, на врху масовне гробнице у непосредној близини Вежбовног центра, на месту које је истражни судија Окружног суда у Неготину означио као ПС1. у својим записницима о увиђају, под бројем 6/2001.

Том приликом судски вештак је утврдио да су посмртни остаци Агрона, Илија и Мехмета, положени у гробници са рукама везаним изолир жицом црне боје, сваки са по једном прострелном раном у потиљачном делу главе. Убијени су из пешадијског наоружања пуцњем у потиљак - закључак је вештака Оташевић Вујадина.

У односу на догађај у Окружном затвору у Прокупљу, одбрана оптуженог Стојановић Милоша да лица која је преузео није везивао службеним лисицама, се не може прихватити, јер је у супротности са исказом сведока Стаменковић Дејана, који тврди да му је пре поласка на „задатак“ речено да понесе службени пиштољ и лисице и да је испред затвора лисице предао Стојановић Милошу. Тако је урадио и сведок Александар Николић, који се, у крајњој линији, саглашава са Стаменковић Дејаном, дозвољавајући могућност да су оштећени били везани и да су држали руке на леђима.

Из исказа ових сведока утврђује се да су браћа Битићи предати Поповић Сретену, везаних руку на леђима, те да су им лисице скинуте тек пошто су смештени у приручни магацин и закључани.

Стога се одбрана оптужених Поповић Сретена и Стојановић Милоша, који тврде да су оштећенима руке биле слободне у моменту примопредаје не може прихватити, већ је треба квалификовати као срачунату на умањење кривичне одговорности.

Осим тога, нелогично је, и противно пракси и прописима да полицајац - возач у оваквим акцијама буде сам у возилу и да управља истим, без пратње бар још једног полицајца, а да три лица која довози нису барем везана, и на тај начин буду спречена да на неки начин у току транспорта угрозе његову личну безбедност.

Дакле, на дан 08.07.1999. године, оптужена лица су, као припадници МУП-а Републике Србије, предузимала радње према оштећенима, које се на основу тада важећег Закона о унутрашњим пословима дефинишу као радње „хапшења“, «спровођења» и «задржавање лица и привремено ограничавање слободе кретања» и «затварање», при чему су употребили средство принуде према оштећенима, јер су их везали службеним лисицама и принудили да уђу у возило којим су одвежени до Петровог села, где су их закључали у приручни магацин и држали затворене.

Тачније, оптужени Поповић Сретен, у својству командира вода Оперативно потражне групе, која формацијски припада ПЈП, издаје оптуженом Стојановић Милошу командиру одељења истог вода, свом потчињеном, наредбу да изврши ове службене радње, а оптужени Стојановић Милош те радње и извршава, с тим што службену радњу затварања извршавају заједно, смештајући ухапшена лица у приручни магацин у недовршеном објекту у Кампу, где их је Поповић Сретен држао затворене.

Свака од ових радњи морала је бити писмено евидентирана, пре њеног предузимања, и сваку изведену радњу морао је да прати одговарајући писмени

извештај о начину извршења исте, што овде није случај.

При томе, „хапшењу, спровођењу, задржавању лица и њиховом привременом ограничавању слободе кретања и заварању“, морала је да претходи одлука надлежног органа, односно судска одлука, што овде није случај.

Предузетим службеним радњама на овај начин, у знатној мери се ограничавају и повређују основна људска права, па су оптужени били у обавези да, при свакој предузетој службеној радњи према оштећенима, њима саопште разлоге предузимања тих радњи.

Конкретно, због чега се лишавају слободе, спроводе и где се спроводе, зашто се и на основу које одлуке и ког органа затварају, са јасном поуком о њиховим правима, што је све у конкретном случају изостало. Оптужени то нису учинили.

У уводном делу оптужнице означио сам да се радње према оштећенима предузимају у контексту оружаног сукоба између оружаних снага Савезне Републике Југославије - Војске Југославије и полицијских снага Републике Србије, са једне стране, и припадника наоружане војне организације «Ослободилачка војска Косова» и Коалиције НАТО снага, са друге стране, који се одигравао на подручју Косова, када је отпочела офанзива НАТО снага према Савезној Републици Југославији. Дана 24. марта 1999. године, НАТО је започео ваздушне нападе на циљеве у СРЈ. СРЈ је 23. марта 1999. године уредбом прогласила непосредну ратну опасност, а 24. марта 1999. године ратно стање.

Нападом на једну оружану страну у циљу слабљења њене борбене моћи, у циљу да се иста – снаге СРЈ - потпуно онеспособи и разбије, те проглашењем ратног стања, оружани сукоб на АП КИМ прелази из фазе унутрашњег у међународни оружани сукоб.

Оштећени су били припадници добровољачке јединице тзв. «Атлантске бригаде», формиране у Њујорку, од стране лица која су била амерички држављани, углавном албанског порекла.

После краће обуке у Албанији, оштећени Агроњ, Или и Мехмет Битићи, заједно са осталим припадницима ове добровољачке јединице, илегално су прешли државну границу из Републике Албаније на подручје Косова, где су се ставили у службу ОВК и имали активног учешћа у војним акцијама на подручју Паштрика, против припадника српских снага и припадника ПЈП, чији су припадници били оптужени.

Ова чињеница утврђена је у доказном поступку на Главном претресу, посебно исказом Фатоса Битићија, брата оштећених, који их је видео у Албанији, сведока Петровић Милана, а нарочито исказом сведока Ђорђевић Властимира,

генерала, који је имао сазнања да су браћа Битићи амерички држављани албанске националности и припадници Ослободилачке војске Косова.

Властимир Ђорђевић је Поповић Сретену издао конкретан задатак „да одреди људе који ће се јавити у Окружни затвор у Прокупљу и да преузму тамо тројицу америчких држављана, припадника Ослободилачке војске Косова“ .

Осим тога, код оштећених су пронађена документа са њиховим фотографијама у униформама ОВК, која су издата од стране ОВК, три металне плочице – идентификационе војне плочице ОВК, фотографије у униформи ОВК, два путна листа која је издала Амбасада Албаније у САД, са њиховим фотографијама у униформи ОВК.

Да су оштећени били припадници ОВК, за оптужене непријатељске стране у сукобу, произилази из садржине уверења - захвалнице „Министра војног“ ОВК број 010/250, од 26.07.1999.године и Захвалнице потписане од стране Агима Чекуа, од 15.03.2001. године, које су прочитане на Главном претресу.

Чињеница је и да оштећени не говоре добро српски језик, међусобно су комуницирали на албанском, што не оспоравају ни окривљени, јер кажу да су и они са оштећенима размењивали пар реченица на албанском.

Изнете чињенице и околности јасно указују да фактички положај оштећених, према утврђеним околностима конкретног случаја, одговара оном који имају ратни заробљеници у међународним оружаним сукобима.

Конкретно својство свих оштећених, као ратних заробљеника, даје им статус "заштићених лица" у смислу става 1. заједничког члана 3 Женевских конвенција, а такав статус јасно је одређен и чланом 4.став 1 Женевске конвенције ИИИ, у којем се одређено наводи да су ратни заробљеници лица која су припадници оружаних страна у сукобу, а која су се, у било ком тренутку и на било који начин, нашла у рукама једне стране у сукобу, а која су пала под власт непријатеља, у овом случају припадника јединице оружаних снага Србије.

О дужини заштите која је гарантована ратним заробљеницима говори члан 5. Конвенције у којем је изричито прописано да ће се Конвенција примењивати на лица поменута у члану 4. чим падну под власт непријатеља, па до њиховог коначног ослобођења и репатријације.

Својство ратних заробљеника које су оштећени имали даје им сва права која припадају ратним заробљеницима, укључујући и право на правилно и непристрасно суђење, а та права и заштиту ће уживати до коначног пуштања, репатријације или поновног настајења и после завршетка оружаних сукоба

као што је предвиђено у члану 75. Ставу 6. Протокола I.

У случају сумње о њиховом својству, уживаће заштиту док надлежни суд одреди њихов положај - члан 5 став2. Конвенције III, док се према њима није могла изрећи нити извршити никаква казна без претходног суђења од стране редовно установљеног суда.

Правила садржана у ставу 1. заједничког чл.3. забрањују низ радњи почињених против лица која су престала да активно учествују у непријатељствима, као што су мучења, повреда личног достојанства, нарочито увредљиви и понижавајући поступци, док члан 13. Став 1 Женевске конвенције III, налаже да се са ратним заробљеницима мора у свако доба поступати човечно.

Пре него што ће кренути у Прокупље и привести оштећене у Вежбовни камп оптужени су имали сазнање о припадности оштећених непријатељској страни у сукобу на Косову, јер им је налогодавац то рекао.

Приликом првог контакта са оштећенима, по документима која су они имали код себе, оптужени су се могли уверити да оштећени, као припадници друге стране у сукобу, и као ратни заробљеници, имају статус заштићених лица која им дају одредбе Женевске конвенције, па су били у обавези да им обезбеде одређена права која им тај статус пружа и гарантује од првог контакта са њима.

Уместо тога, оптужени су, очигледно као казну за националну припадност оштећених и њихову припадност другој страни у сукобу и могућа ратна дејства, ове противправно лишили слободе и затворили.

Противправним и безразложним лишењем слободе, у Окружном затвору у Прокупљу, противзаконитим везивањем оштећених службеним лисицама, а да им при том нису саопштени разлози хапшења, и то у моменту када се, по издржаној казни затвора они отпуштају из затвора и када су као слободни грађани морали бити депортовани ван Србије и да се упуте својој кући, створило је код оштећених страх за сопствени живот и њихову даљу судбину, који се страх сваком следећом службеном радњом и поступањем према њима све више појачавао.

Страх за сопствени живот и судбину се појачавао када се оштећени, везани службеним лисицама, смештају на задње седиште возила, када се врата возила за њима затварају, и када започиње њихов транспорт у за њих непознатом правцу.

Страх се појачао до нивоа озбиљног и прекомерног када се оштећени затварају у објекту у Наставном центру у Петровом селу, у за њих непознатом месту.

Такав ниво страха постојао је све време њиховог боравка у Кампу, нарочито у контексту услова који су постојали у приручном магацину, објекту где су били затворени.

Оптужени Поповић исказује да се определио да оштећене смести у просторију, коју је испразнио, због тога што је само та просторија имала решетке на вратима и могла је уредно да се закључа.

Бројни сведоци, па и сами окривљени, сведоче о условима који су постојали у Наставном кампу и у објекту-просторији у којој су били затворени оштећени.

Овај објект је делимично укопан у земљу у делу до «писте за постројавање», дужине је око 25 метара и ширине око десет метара, састоји се из више просторија које служе за одлагање опреме и муниције, а према казивању присутног оптуженог Поповића и сведока Стаменковић Дејана и Николић Александра, произилази да је оштећене браћу Битићи Поповић сместио у последњу просторију, која је најудаљенија од капије кампа.

У ову просторију се улази кроз метална врата, на истој се налази мањи прозор са решеткама, а све са доње стране самог објекта.

Просторија није била намењена за затварање лица већ је служила као магацин за оружје и опрему. Била је величине три пута три метра, празна и без лежаја.

Поповић Сретен тврди да је у просторији било чесме и одвода за воду, очигледно сматрајући да су тиме у просторији постојали и услови за боравак људи.

Ми смо били у наставном Кампу, да би увиђајем на лицу места ту просторију видели. Међутим, чесму, па чак ни саму просторију нисмо могли добро да видимо, јер је случајно или намерно била претрпана стварима, сандуцима за муницију и другом опремом. Припадници полиције који су били у кампу и који су сачекали увиђајну екипу, нису се потрудили да испразне просторију, иако је председник Већа благовремено заказао увиђај на лицу места.

Ако је чесма за воду постојала у просторији где су оштећени били смештени, иста није могла служити сврси, јер у то време, у целом кампу није било воде за пиће, нити је било довољно воде за одржавање хигијене, па су се полазници туширали у покретним тушевима, или користећи мешине – резервоаре са водом која је довољна за цистернама, ради одржавања хигијене.

Овде нам је и оптужени Поповић Сретен потврдио да су мешине за воду, плаве боје, биле постављене од првог дана обуке како би се полазници умивали.

Таквих резервоара са водом није било у просторији у којој су били затворени оштећени, тако да им нису били обезбеђени основни услови за живот и одржавање хигијене.

Да је у кампу било проблема са водом и да су у близини писте за постројавање посатојала бурад-мешине са водом а касније цистерна и покретни тушеви, утврђује се и на основу исказа оптуженог Поповић Сретена, и сведока Драјић Зорана, Кнежевић Жељка, Љешњак Јордана, Филиповић Жељка и многих других...

Из исказа оптуженог Поповић Сретена произилази да је просторија имала неку цев за одвод воде. Такву цев можемо видети на фотографијама у које је Веће извршило увид. На фотографијама се види да та цев не може имати функцију WC-а, па можемо закључити да у просторији у којој су оштећени били затворени није било ни WC-а, нити је просторија била снабдевена водом за пиће.

У прилог овој тврдњи сведочи изјава сведока Николић Александра, који је, враћајући се из града, у раним јутарњим сатима чуо вапај оштећених, који су га дозивали, молили и тражили воду, па им је он однео три паковања млека, јер воду није пронашао, и јер се сетио упозорења оптуженог Поповић Сретена да вода у кампу није била за пиће.

Када је у питању дужина боравка оштећених у „приручном затвору“ сведоци су подељени у својим казивањима.

Оптужени Поповић Сретен на главном претресу изјављује да су оштећени боравили дан и по када их је ноћу извео и предао НН лицима. У истрази тврди да су боравили три до четири дана.

Из исказа Симић Небојше на главном претресу произилази да је примопредаја извршена 9. јула, док у истрази тврди да је то било 8. јула ноћу.

Његов исказ поткрепљују искази инструктора Дукић Милоша, јер тврди да је 9. јула видео путнички аутомобил са фаровима и чуо да ти људи траже „Попа“.

Сведок Грковић Саша тврди да је стражарио на стражарском месту број 2, па је једне ноћи док је био на стражи, видео један аутомобил и чуо да неко преко радио станице тражи „Попа“.

У недостатку других доказа, мора се прихватити ова верзија догађаја, односно, чињеница да је примопредаје оштећених било у току једне ноћи и да је то урадио оптужени Поповић Сретен.

Међутим, ови сведоци нису били прецизни и доследни у свом казивању када је у питању време, односно датум примопредаје.

Симић није сигуран у датум када је био на стражи, Поповић једно прича истражном судији, друго на главном претресу. Дукић не зна ког дана обуке је видео долазећи аутомобил а Грковић Саша не може да определи којег је дана био на стражи, јер каже: „Верујте ми, не могу да се сетим, прошло је доста година, поприлично је времена прошло и не могу се тачно сетити“.

Ови искази у супротности су са изјавама осталих сведока који тврде да им је за време док је трајала обука, било забрањено да силазе испод писте, где се налази просторија у којој су били затворени оштећени и да су, према њиховим сазнањима, нека притворена лица скоро све време обуке била присутна у кампу.

Тако на пример

- Сведоци Поповић Данило, Ђуретић Горан и Игњатовић Горан, који су делили собу са Симићем тврде да овај у првим данима обуке није био на стражи и да нико из њихове спаваоне није тада давао стражу.

- Сведок Џодић Александар је чуо да има притворених лица у кампу дан - два после почетка обуке, видео затворена врата на магацину, да би пред крај обуке, када се туширао, видео отворена врата на тој просторији.

- И сведок Мирковић Мирослав је чуо да су у кампу били притворени неки Албанци.

- Другог или трећег дана по доласку у камп сведок Рајевић Милош је чуо од стражара да у кампу има затворених лица, а неколико дана након тога и да су врата на просторији у којој су та лица боравила била отворена,

- „То је било негде у другој половини обуке. Значи, једном приликом када сам се ту туширао (поред плоче), испод те плоче су биле неке просторије... у једном тренутку сам чуо неке гласове, неодређене, значи да долазе из тог правца, тамо из тих просторија. Из неке радозналости своје, пошао сам тамо и кроз врата, кроз неке као решетке погледао у унутрашњости просторије и видео сам нека лица да седе унутра, двоје или троје“, усудио се да то исказе сведок Небојша Живковић, 23.05.2007.године, на главном претресу, додајући да су та лица били мушкарци и да су седели у ћошку, просторије, која је била потпуно празна.

На основу исказа ових сведока може се извести закључак да су браћа Битићи ту боравили најмање до половине обуке, а најдуже пар дана пре завршетка обуке.

Ако је обука трајала 15. дана, почев од 08.07. када су и оштећени затворени, намеће се закључак да су они боравили најмање седам а најдуже дванаест дана, дакле до 20. јула те године, пре него што ће над њима бити извршена егзекуција.

Овакво "држање" лица противправно лишених слободе у оваквим условима има квалитет и значај нарочито деградирајућег и нечовечног поступања, чиме су несумњиво проузроковани душевни болови и патње, на који начин је оваквим понашањем и држањем оштећених узрокован и још више појачаван њихов страх високог интензитета, у продуженом трајању.

Држећи их у овако безусловној просторији – у недовршеном објекту, која није опремљена за боравак људи, без основних претпоставки за одржавање личне хигијене, окривљени су према њима испољили нечовечно и деградирајуће понашање, које се може поистоветити са тортуром, те су својим понашањем и односом према оштећенима, поред неспорног лишавања основних животних потреба (адекватног смештаја, воде, хране, социјалног контакта) проузроковали у продуженом трајању интензивне душевне патње и узроковали страх високог интензитета због егзистенцијалне угрожености.

Дужина боравка утицала је, логично, и на интензитет страха код оштећених за сопствени живот и егзистенцију, који се из дана у дан појачавао, с обзиром на услове у којима су боравили у приручном магацину, где су били затворени.

Страх се нарочито појачао до нивоа озбиљног и прекомерног једном људском бићу, оне ноћи када их је окривљени Поповић Сретен извео и предао, за сада НН припадницима МУП-а Републике Србије и САЈ-а, који оштећене везују жицом, убацују у службено возило и одвозе до јаме за одлагање смећа, удаљене до 500 метара, где се налазила и масовна гробница посмртних остатака цивила албанске националности раније довозених са Косова.

Поступањем којим се неком лицу намерно наноси јак бол или патња, било физичка или психичка, извршеним у сврху застрашивања из разлога заснованог на дискриминацији било које врсте, оптужени су, као службена лица која поступају у службеном својству, оштећене мучили, у смислу одредби члана 3. конвенција, јер су им наносили такав душевни бол или патњу, исту подстицали и били сагласни са наношењем таквог бола или патње.

О стању оштећених у „затвору“, о душевном болу и патњи којима су оштећени били изложени, довољно сведочи цитирано сведочење Живковић Небојше који, настављајући да сведочи, каже: „Не могу да опишем тај глас који сам чуо из те просторије, да ли је крик, јаук, не знам, значи неописиво“.

Забрана мучења садржана је и у многобројним међународним уговорима о људским правима и хуманитарним питањима и тумачи се као начело и “императивна норма” општег међународног права. Апсолутна забрана мучења и злостављања људи посебно је наглашена чињеницом да је њен статус у законима који се односе на људска права такав да се од ње ни у ком случају не може одступити.

Не постоје никакве околности у којима би државе, односно службена лица, могле да се оглуше о ту обавезу или да је ограниче, чак ни у време рата или у другим ванредним ситуацијама које угрожавају живот нације и које могу оправдати суспензију или ограничења неких других права.

Тачно је да је у конкретном случају за поступање оптужених постојала усмена наредба са највишег врха. Међутим, наредба надређеног лица или органа јавне власти, у овом случају генерала Властимира Ђорђевића, не може послужити као оправдање за овакве поступке које оцењујем као незаконите нити оправдање за каснију тортуру оштећених.

Тачно је да је такву исту наредбу оптужени Поповић Сретен, у својству командира ОПГ пренео свом потчињеном Стојановић Милошу, издавши му наредбу исте садржине.

Међутим, и једном и другом наредбом ограничавају се основна људска права и слободе оштећених, па је наредбама морала да претходи одлука надлежног суда.

И једном и другом наредбом прекршена је Уставом и Законом предвиђена процедура и прекршени су стандарди постављени Европском конвенцијом за заштиту људских и основних слобода и права.

Због тога се ради о противзаконитим радњама, које се као такве нису смеле извршити, и због тога, чињеница да су оптужени поступали по усменом наређењу својих старешина, која представља суштину њихове сагласне одбране, не ослобађа од одговорности ниједног оптуженог за учињене радње и пропусте.

Поступајући на овај начин према оштећенима, те нечовечно поступајући према оштећенима и њихово лишавање права да буду редовно и непристрасно суђени према одредбама поменуте конвенције, оптужени су извршили тешке повреде из члана 130. ИИИИ Женевске конвенције.

Према томе, на основу утврђених објективних околности, које повезане са чињеницама и околностима изнетим у садржини исказа предложених сведока, из којих произилазе конкретне и појединачне радње свих окривљених, утврђено је да су оптужени, кршећи правила међународног права на описан начин,

извршили кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144. КЗЈ.

При томе су били свесни да су на тај начин предузели службене радње хапшења, привођења и затварања, без писмене наредбе надлежног органа и без одлуке надлежног суда, дакле свесни противправности својих радњи и свесни да на тај начин лишавају оштећене права на правично и права на непристрасно судјење.

Они су били свесни да су својим понашањем и односом према оштећенима код њих створили страх за живот и телесни интегритет, који је био у мери озбиљног и неподношљивог једном људском бићу, који се страх за живот и телесни интегритет оштећених још више појачао онда када их је Поповић Сретен, извео у сред ноћи и предао егзекуторима.

Имајући у виду да су оптужени кривично одговорни за наведено кривично дело, предлажем да се за исто огласе кривим и казне.

На крају, желео да укажем на још неке чињенице и околности од значаја за одмеравање казне оптуженима:

1. Временски и просторно, радње за које се оптужени оптужују у уској су вези са радњом свирепе егзекуције оштећених, који су у непосредној близини кампа, мучки, пуцњем из пиштоља или хеклера у потиљачни део главе, с ледја, док су били везани и беспомоћни, лишени живота од стране „колега“, припадника МУП-а.

При томе, оптужени Поповић је, изводећи оштећене усред ноћи и предајом НН лицима, могао да претпостави шта ће се на крају догодити са оштећенима: да ће НН лица управо извршити егзекуцију оштећених, без суђења, али се на то није обазирао нити га је даља и коначна судбина оштећених интересовала, што све показује његов однос према делу које је сам починио.

Ове околности су од значаја за одмеравање казне, јер указују на изражен степен друштвене опасности извршеног кривичног дела и опасности оптужених као извршилаца истог, јер у мери у којој су то оптужени могли знати, њихове радње имају и квалитет оних радњи и поступања којима се, у одређеној мери, доприноси извршење злочина егзекуције, од стране, за сада, НН „колега“.

2. И још нешто, што би суд морао имати у виду при изрицању санкције, и тиме смо се овде бавили.

То је питање како су се браћа Битићи нашли на месту где су ухапшени, иза

административне линије на Косову и Метохији, на за њих територији друге стране у сукобу.

Из исказа сведока Минуши Рамадана и Вацита, браћа Битићи су критичне прилике пребацивали припаднике српске националности Мирослава Митровића, и још пет лица, српских држављана, из Призрена, из којег су се тада повукле српске снаге, на територију Мердара и Србије. За ова лица Призрен није била сигурна територија.

Њих су тројица браће Битићи превезли својим возилима. Једним је управљао Битићи Мехмет а другим возилом Битићи Агрон, и један и други су имали намеру да своје сапутнике српске националности пребаце са Косова у Србију, на територију која је за ове људе била сигурнија и безбеднија.

То је био разлог да се они, браћа Битићи, нађу на територији која је за њих саме била непријатељска.

Они су, пре хапшења, свој задатак извршили и тако можда спасили смрти шест наших суграђана, а догодило се да су при том жртвовали себе.

3. И овај случај показује да је рад на утврђивању истине у предметима ратних злочина, па и у утврђивању истине у конкретном злочину, изузетно је тежак посао. Од доказних средстава постоји само реч сведока и скоро ништа више.

Кроз ову судницу прошло је 100 сведока.

То су били припадници Специјалних јединица полиције или припадници редовних снага МУП-а, као полазници обуке или припадници тадашње Јединице за специјалне операције, као инструктори обуке, или помоћно особље, који су сви били припадници МУП-а Републике Србије, а то су остали до данашњег дана, па и у време када су овде сведочили. Многи од њих су напредовали у служби.

Од ових сведока се у судници тражила истинита верзија догађаја. Очекивали смо од њих да нам искажу своја релевантна сазнања и опишу детаље боравка браће Битићи у кампу, детаље предаје и егзекуције и идентитет њених починалаца, како би се у потпуности расветлила конкретна ликвидација оштећених, а сви починиоци овог злочина казнили.

Међутим, њихове исказе карактерише недостатак сећања и прећуткивање било каквог релевантног податка о боравку оштећених у вежбовном кампу и о коначној судбини оштећених.

Иако су тог јула сви они били присутни на лицу места.

Дакле, јули 1999. године, у Наставном центру у Петровом Селу, где се стварају елитне полицијске јединице.

Ми смо били тамо.

Судско веће је обавило увиђај на лицу места у кампу.

Утврђено је да се објекти унутар кампа /кухиња спаваонице, магацини итд./ и објекти изван кампа /масовне гробнице/ налазе у непосредној близини.

На том скученом простору, у кругу Вежбовног центра, ван насеља, усред недођије, нашло се у једном тренутку 120 људи.

То само по себи указује да сва дешавања у том кампу: долазак браће Битићи, затварање, њихов боравак у приручном магацину и њихово извођење из приручног затвора - помоћне магацинске просторије, па чак и сурова егзекуција, нису могла бити непримећена од стране присутних у кампу.

Поступак према оштећенима и њихова егзекуција није могла проћи без Горана Радосављевића, управника Кампа и команданта ПЈП, касније команданта Жандармерије, за којег за сада немамо неспорне доказе да је учествовао у конкретној акцији, али против којег водимо посебан поступак.

4. Са друге стране, чињеница да је наредба за злочин дошла из врха МУП-а. Другим речима, припадник полиције, командир вода ОПГ, која је формацијски припадала 124. интервентној бригади ПЈП и заменик руководиоца обуке, оптужени Поповић Сретен прима наредбу од Генерала и начелника Ресора Јавне безбедности МУП-а Републике Србије Властимира Ђорђевића да ухапси у Окружном затвору у Прокупљу браћу Битићи, доведе их у Вежбовни камп, 250.км удаљен, закључа их у просторију магацина и држи затворене до даљег.

Генерал Властимир Ђорђевић за извршење овог „опасног“ задатака диже најелитнију и најспособнију интервентну јединицу ПЈП, а потом издаје налог да се оштећени предају другим припадницима полиције, усред ноћи.

Због ове чињенице, логично је да се истина тражила и од оних сведока који су у то време били у врху МУП-а, функционери МУП-а, или су обављали такву врсту послова у време догађаја.

Исказе и ових сведока карактерише недостатак сећања и прећуткивање било каквог релевантног податка о коначној судбини оштећених.

5. Нормалан човек не може да замисли ситуацију да се злочин управо одиграва на очиглед толиког броја људи, а да се истовремено нико од тих људи не нађе одговорним да исприча истину о злочину, већ сви они, сведочећи у овој судници, углавном изјављују да су они о злочину и масовним гробницама које су се налазиле у њиховом Кампу, чули из медија, три - четири године после злочина.

Као да се масовне гробнице и посмртни остаци оштећених не тичу никога. Као да су преко 80 тела, посмртних остатака нађених у Вежбовном кампу и довежених са Косова, те посмртни остаци оштећених на истом месту убијених и похрањених у исте гробнице, не тичу никога и као да су пали са неба.

6. Дефинитивно, ради се о злочину који је извршен од стране припадника МУП-а Републике Србије, по налогу тадашњих руководећих људи из тог истог МУП-а - руководећих људи из власти.

Извршен управо од оних чија је основна дужност и основни задатак и службена обавеза да гоне извршиоце кривичног дела, па и извршиоце најтежих кривичних дела и да та лица приведу правди.

Извршен од оних који у очима обичних људи, грађана ове земље представљају државу и који у конкретној наредби виде одлуку државе, па се, логично, намеће питање да ли је и овај злочин један у низу злочина који су извршени у режији бившег режима, јер су налогодавци и потенцијални извршиоци били делови тог режима, представљајући његову кичму?

Како иначе протумачити исказану храброст оптуженог Стојановић Милоша који хапси оштећене усред Окружног затвора у Прокупљу, службеним лисицама везује „ухапшене“.

Ову опасну операцију „брижљиво су припремали и у њој учествовали службеници тадашњег МУП-а, Властимир Ђорђевић, начелник Ресора Јавне безбедности, Обрад Стевановић, начелник Управе полиције и врховни командант Посебних јединица полиције, Љуба Алексић, заменик начелника Управе полиције, Миленко Арсенијевић, шеф Одсека за Посебне јединице полиције у Управи полиције МУП-а Србије, Милован Вучићевић начелник СУП-а у Прокупљу, Милисав Вучковић, начелник униформисаног дела полиције ОУП Прокупље, Александар Ђорђевић, управник Окружног затвора у Прокупљу, који на примеру овог случаја истиче одличну сарадњу и координацију на релацији затвор -полицијска управа, Мијатовић Марјан, руководилац службе за обезбеђење у Окружном затвору у Прокупљу, Васић Зоран, стражар, Милић Предраг, стражар - радник на пријавници.

Сви су они дали све од себе да задрже браћу Битићи у затвору и да не изврше њихову депортацију већ да их предају Стојановић Милошу, и сачувају идентитет полицајца који је службеним ципом, белим Пајером, превезао оштећене до њиховог коначног одредишта. Кршећи на тај начин Закон, непоштујући пресуду државе Србије и цитирано Решење државног органа и сами на тај начин вршећи злочин. Против свих ових лица води се истражни и преткривични поступак..

Како протумачити чињеницу да сви, и оптужени и саслушани сведоци, као припадници МУП-а, извршиоце и налогодавце злочина нису привели правди по извршеном злочину, што им је била законска, морална и свака друга обавеза и основни службени задатак већ су овде пред судом скривали истину, док су у време догађаја безпоговорно и ефикасно, извршавали примљене ужасне задатке и налоге, па и налоге да се оштећени, Агроџ, Или и Мехмет Битићи, лише слободе, затворе, држе затворени, и на крају лише живота.

7 - У списима постоји документ који се зове Програм основне обуке припадника ратних јединица милиције, документ "А".

Из овог програма види да је је један од циљева обуке у наставном кампу у Петровом селу била обука припаднике полиције - односно тема под бројем три – обука милиције у примени овлашћења службених лица, са објашњењима о врсти овлашћења која имају службена лица приликом извођења појединих радњи као што су радње привођења, лишења слободе, и слично, начин поступања у примени појединих овлашћења и, посебно, Правилност, законитост, одговорност и злоупотреба у примени овлашћења и прекорачење овлашћења.

Предавачи ових тема били су у кампу у време када су доведена браћа Битићи и када је над њима извршена егзекуција. Сви су они овде истовремено и имали статус сведока. Сви су прећутали истину о злочину у свом Кампу за обуку.

Полазници су их звали инструктори а одређени су на основу одлука из највишег полицијског врха тадашње државе.

И то је оно што овај ужасан догађај чини парадоксалним и још ужаснијим.

Какав су они били пример својим ученицима, будућим најелитнијим припадницима Милиције, када, прећуткујући истину о конкретном злочину, сами врше други тежи злочин, јер без икаквог права и основа ускраћују породицу убијених за истину о судбини њихових чланова.

Што се Вас и мене тиче, и ми смо, као представници правосуђа, у очима

обичног света представници државе, тако нас други гледају, и ми овде као представници правосуђа имамо пуну одговорност да гонимо и судимо починиоцима тешких кршења међународног хуманитарног права, јер Хашки трибунал нема монопол над злочинима почињеним на тлу бивше Југославије.

Злочини учињени од стране наших грађана су, пре свега, наш терет и наша обавеза. То је оно што ваш данашњи задатак чини тежим.

Ваша је обавеза да осудите починиоце таквих злочина, ваше је да оптужене огласите одговорним за конкретан злочин и казните. Урадите то.

*ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Драгољуб Станковић*